

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari prouenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

XIX. An Religiosus transferri queat ad beneficium infra Episcopatum , &
quibus obligationibus tunc teneatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

CAPVT XVIII.

An Episcopus regularis gaudeat gratiis suae religionis. Et quae obligationes maneant in religioso facto Cardinali.

I. Pro priora parte tituli arguitur negativè.

DVO in titulo posita supersunt breuiter inquirenda circa hanc materiam. Primum est, an religiosus factus Episcopus gaudeat priuilegijs, & indulgentijs, concessis suae religioni. Ex dictis enim videtur sequi pars negatiua, quia Episcopus iam non tenetur oneribus religionis; ergo nec priuilegijs & commodis gaudere debet. Item haec priuilegia conceduntur intuitu religionis, sed Episcopus iam non est membrum illius religionis; ergo nec communicat cum ipsa in priuilegijs, & gratiis. Propter haec quidam absolute, & sine vlla limitatione excludunt Episcopum regularem à participatione omnium gratiarum suae religionis: nam cessante causa fundamentali priuilegij, cessat priuilegium, vt in materia de legibus tractauimus, & notat Glossa in cap. *Ita nos*. 25. q. 2. verbo *Cessauerint*. Decius in cap. *cum accessissent*. de constitutionibus. n. 15. Sed ex eodem fundamento potest contrarium suaderi, quia priuilegia conceduntur in fauorem status religiosi, qui non tantum est in toto corpore mystico religionis, sed etiam in singulis personis eius; sed hic status verè manet in Episcopo, non solum in genere, sed etiam in tali specie, vt ostensum est ca. preced. ergo in illo non cessauit causa & fundamentum priuilegij, aut indulgentiae; ergo nec gratia ipsa cessauit, quia non est specialiter reuocata, vt supponimus, nec sublatum est fundamentum vt per se ipsa cesset.

II. Deciso per distinctionem.

Quapropter distinctione mihi vtendum videtur, nam aut gratiae & priuilegia concernunt corpus religionis, vt sic, & fauorem eius, quoad iurisdictionem, administrationem temporalium bonorum, & alia huiusmodi, aut respiciunt singulas personas. De prioribus non videtur dubium, quin Episcopus illis gaudere non possit, vt conuincit prior ratio facta; talia enim priuilegia non fundantur in toto statu religioso personali, sed in vinculo, & coniunctione ad hoc corpus, cui per se primo conceduntur, & ad illius vsum, & commodum ordinantur. De posterioribus autem iterum distinguendum est, quia vel vsum talium gratiarum aut priuilegiorum ab Episcopo vsurpatus, esset onerosus ipsi religioni, vel non. Quando priuilegium concedit gratiam, qua persona religiosa gaudere potest in commodum suae animae, vel corporis, sine onere, vel grauamine suae religionis, profectò non cessat propter statum Episcopalem. Sicut enim diximus obligationes, & vincula substantia- lia religionis, quae non repugnant muneri Episcopali in ipso, seu cum ipso durare, ita etiam ratio postulat, vt gratiae, & indulgentiae status religiosi, quibus potest Episcopus frui sine incommodo suae religionis, in ipso etiam perseuerent, & ita omnes rationes pro vtraque parte propositae, hanc assertionem persuadent, quia verisimile est solum religiosum statum quoad substantiam eius esse sufficiens fundamentum, & causam talium gratiarum, & quoad eas retorquetur optimè illa ratio, quod qui retinet religionis onus, debet etiam retinere fauores eius.

III.

At verò, si vsum talium gratiarum redderet in onus religionis, aut monasterij, admittendus non est, quia semper censetur huiusmodi fauor principaliter concessus in fauorem religionis. Et quoad hoc procedit quaedam declaratio Sixti IV. quae refertur in monumentis Minorum fol. apud me

149. concess. 365. quae sic habet: Ne ex habilitationibus ad beneficia, cum facultate, quod etiam post illa obtenta, in domibus dictorum ordinum residere, ameras habere in illis, & in generalibus capitulis fratrum eorumdem Praedicatorum, & Minorum ordinum vocem actiuam, & passiuam habere, ac priuilegijs fauoribus, gratiis, & indulgentijs, quibus ipsi ordinum professores gaudent, & in praefatis ordinibus, & aliorum professoribus gramam in inf. ratur: eisdem motu, & auctoritate decernimus. huiusmodi habilitationis litteras intelligi, & interpretari debere, vt fratres ipsi quibus concessa sunt, vel conceduntur in posterum per Sedem Apostolicam, postquam aliquod beneficium adepti fuerint pacifice, ac pro Capellani in aliquibus Ecclesijs capere deservire, concessis praedictis, prout vocem actiuam & passiuam, reuerentiam in domibus dictorum ordinum, ac reuerentiam dictorum domorum, camerarum, & alia, quae ordinum praefatorum sunt concernentia, de eorum ordinum Praetorum consensu, dumtaxat gaudere possint, & non alias, neq. alio modo. Idem statuentes de promotione ad cathedrales, etiam tituli appellatas Ecclesias, & alias dignitates Ecclesiasticas. In quo indulto expendo Pontificem non absolute excludere hos Episcopos à participatione gratiarum, sed cum duplici limitatione, vna est, si illa sit cum onere religionis, quae significatur in illis verbis, prout vocem actiuam, &c. vsque ad illa, quae ordinum praefatorum sunt concernentia. Alia est, vt illa non sit sine consensu Praetorum, unde colligitur, de consensu Praetorum etiam posse frui his gratiis concernentibus aliquo modo religionem ipsam, & consequenter ad fruendum alijs gratiis, quae corpori religionis nihil obstant, Praetorum consensum necessarium non esse.

Aliud dubium est, an omnia, quae diximus de Episcopis, eodem modo locum habeant, in Cardinalibus religiosis, etiam si Episcopi non sint. Ad hoc quod breuiter dicitur, eodem modo omnia accommodanda esse, quia religiosus Cardinalis verè religiosus manet, eadem enim est de illo ratio, vel certe maior, quia ex vi illius dignitatis non ita constituitur in statu perfectionis, sicut Episcopus. Quare vinculum paupertatis retinet, & incapax est proprii dominij, & ideo sine dispensatione telian non potest, vt rectè dixit Baldus, in Authentica *litem*. de Episcopis, & Clericis. Vide Martinum Laudensem in tract. de Cardinalibus. q. 8. & 59. & Andream Barbatiam de praesentia Cardinalium. p. q. 3. & Hieronymum Manfredum de Cardinalibus. q. 133. Vnde quidquid acquirit post talem dignitatem, Ecclesiae suae videtur acquirere, semper enim habet alicuius particularis Ecclesiae titulum, & regimen: Alias acquireret Ecclesiae Romanae seu Apostolicae sedi. Quod verò ad obedientiam attinet, quod clarum est soli Pontifici immediate subesse, retinet tamen idem obedientiae vinculum. De obligatione verò ad alias obseruantias regula eadem ratio ex-emptionis est, quia iuxta institutionem Ecclesiae per illam dignitatem aequè separatur quis à corpore religionis atque Episcopus. Habitum tamen deferre debet, ita enim obseruat Ecclesiae vsum, & facit iura supra citata. Solum religiosus factus Summus Pontifex hac obligatione liberatur. Quamuis tamen substantiam status religiosi non amittat, vt in superioribus tractando de obedientiae voto tactum est.

CAPVT XIX.

Verum Religiosus professus possit ad beneficium, vel dignitatem inferiorem Episcopali transire, & quo iure tunc obligetur?

SUPpono in primis religiosum ex vi professionis suae non esse incapacem Ecclesiastici beneficii, & etiam curam animarum annexam habentis. Sunt qui-

Religioſi rati-
ficatio ex ſo-
luta repu-
nare bene-
ficiū Ec-
cleſiaſticū.

quidem multa antiqua decreta prohibentia, ne monachi clericorum officia populis celebrare, aut miniſtrare præſumant, quæ congerit Gratianus 16. q. 1. veruntamen illa decreta loquuntur primò ſecundum antiquam conſuetudinem monachorum qui laici erant, & ex vi ſuæ profeſſionis clerici non erant, neque ad hunc finem inſtituebantur. Deinde non omnino excludunt monachos ab hoc miniſterio, tamquam inhabiles, vel ad ordines, vel ad beneficia, aut miniſteria Eccleſiaſtica, ſed prohibetur, ne ſuo arbitrio & uſurpato iure his miniſteriis ſe ingerant, nec ſine debita ſuperiorum facultate ad illa aſſumantur. Nunc autem ſolum aſſerimus profeſſionem religioſam per ſe, & vi ſua non reddere perſonam incapacem Eccleſiaſtici beneficii, quod declaratur, in hunc modum, nam duo ſunt in beneficio Eccleſiaſtico diſtinguenda, primum eſt ſpirituale ius ad tale miniſterium, quod ius inter-
dum etiam includit iuriſdictionem Eccleſiaſticam, vel in adminiſtratione verbi Dei, & Sacramento-
rum, vel etiam fori contentioſi. Secundum eſt tem-
porale commodum, quod ratione officij habet be-
neficiū. Quantum ad primū, conſtat religioſum non eſſe incapacem illius iuris, quia non repugnat cum aliquo voto ſubſtantiali religionis. De caſtita-
te conſtat; de paupertate probatur ex dictis ſupra de materia illius voti, quia per illud non excluduntur, niſi iura & bona temporalia quoad proprietatem, & proprietarium uſum: miniſteria autem, & officia præſertim ſpiritualia, non excluduntur per illud votum, etiam quoad proprietatem, & poſſeſſionem eorum, ut ibi declarauimus, huiusmodi autem ſunt beneficia Eccleſiaſtica quoad hanc partem. Quoad alteram vero de temporalibus bonis, non eſt de ratione beneficii, ut eorum proprietates acquirunt habenti beneficiū, ſed ſatis eſt quod ad illud pertineat adminiſtratio, uſus & diſpenſatio talium bonorum. Imò multi exiſtunt beneficiarios ſeculares non plus habere; ergo ex vi paupertatis religioſus non eſt incapax beneficii. Neque etiam ex vi voti obedientie, quia in obtinendo beneficio ſeruari poteſt obedientia, ut ſtatim declarabimus. Denique quoad hoc eadem ferè eſt ratio de Episcopali beneficio, & de quacunque Superiori dignitate.

Improbatur
quodammodo
ad ius ſpiri-
tuale & mi-
niſtrationis.

Item quoad
commoda
fructuum
temporalium.

II. Secundo ſupponendum eſt, etiam ex iure Canonico non eſſe religioſum incapacem Eccleſiaſtici beneficii inferioris Episcopatu, etiam habentis annexam animarum curam, ut hoc offendamus ſupponenda eſt vulgaris diſtinctio beneficii, quodam eſt ſeculare, aliud regulare, quæ ſumitur ex cap. cum ſingula; & cap. cum de beneficio. de præbend. in 6. & ex Doctores communiter eiſdem locis. Sæculare dicitur, quod clericis ſecularibus dari ſolet, ex debito, ſeu inſtitutione, aut legitima conſuetudine. Regulare autem vocatur, quod alicui religioni, vel monaſterio addiſtum eſt, vel ex inſtitutione, vel ex præſcripta conſuetudine quadraginta annorum, iuxta citata iura. Et utrumque beneficiū multiplex eſt, ut videre licet in Rebuffo in practica p. 1. à principio, & de ſecularibus beneficiis Deo dante alibi dictum ſumus; hic enim neceſſaria non eſt diſtinctio, quia generatim de omnibus agimus. Circa regularia autem beneficia aduertendum eſt, ſub illis interdum numerari prælationes ipſiuſmet religionis, ut Abbatia conuentualis, vel Prioratus, & in vniuerſum omnia munera eorum regularium, qui alijs religioſis præficiuntur. Imò ipſemet monachatus, vel ſimplex munus Canonici regularis, ſolet interdum beneficiū ſimplex appellari, ut videre licet in Rebuffo ſupra. Quidquid verò ſit de hoc modo loquendi, hic non agimus de beneficiis in hoc ſenſu, quia mani-
feſtum eſt in hoc ſenſu omnes veros religioſos

Beneficio-
rum genera
ſunt tria.

Quæ benefi-
cia regula-
ria ſunt non
ſunt.

habere ius ex ſe perpetuum, ut à ſua religione alantur, cui ipſi etiam inſeruire & obedire tenentur, certum eſt etiam religioſum ex vi ſuæ profeſſionis eſſe capacem prælationis præſecturæ, vel adminiſtrationis eiſdem religionis, ſeu perſonarum, & bonorum eius, quod ſatis conſtat ex dictis ſupra lib. 2. à cap. 7. de Prælatiſ, & eorum electionibus. Loquimur ergo de beneficiis regularibus in alio ſenſu videlicet de his, quæ ſunt propria beneficia eiſdem rationis quoad ſubſtantiam cum ſecularibus, ſolumque dicuntur regularia, quia pleno iure ad monachos, ſeu regulares pertinent, & per eos adminiſtrantur.

Ex his ergo conſtat, religioſum non eſſe incapacem beneficii etiam ſecundum ius Canonicum, quia quantum ad beneficia regularia ipſum ius illa permittit, vel concedit; ergo ſupponit per regulares adminiſtrari poſſe, & debere. nam commune axioma iuris eſt, beneficia regularia regularibus conferenda eſſe; ſecularia vero ſecularibus. De ſeculari autem beneficio probatur, quia licet iura prohibeant monachum non aſſumi ad tale beneficiū, ſine debita facultate, & legitimo titulo, ſeu prouiſione illius qui poteſtatem habeat, non tamen abſolute prohibent, nec reddunt regulares perſonas inhabiles ad talia beneficia. Primò ergo videndum eſt de beneficiis regularibus, & de omnibus quæ ad illa pertinent, & deinde de ſecularibus.

Primò ergo dicendum eſt, regularem poſſe habere beneficiū regulare ſui ordinis, vel monaſterij, non verò alterius, niſi ex ſpeciali diſpenſatione. Vtraque pars eſt certa, & communis, ut vigiles habere licet in Rebuffo in practica. p. 1. tit. ultimo, qui eſt de translatione monachorum, & p. 2. titulo de diſpenſatione cum regularibus facta, & ex Nauar. Comment. 4. de regularibus. num. 23. Sylueſt. verb. Religio. 6. & Panormitan. in cap. Deus qui. de vita & honeſtate cleric. & cap. quod Dei timorem. de ſtatu monachorum, & ſumitur ex cap. cum ſingula. §. prohibemus. de præbend. in 6. In quo prior pars ſupponitur potius, quam aſſeratur; nam officia, & beneficia conſueſta adminiſtrari per monachos alicuius monaſterij, illis non ſolum poſſunt, ſed etiam debent conferri. Vnde ſi talia beneficia pleno iure ſunt tali monaſterio ſubiecta, per ſolam voluntatem Prælati regularis, poteſt religioſus ad tale beneficiū transferri, ut Panormitan. & Sylueſt. notant, & colligi poteſt, ex cap. doctos. & cap. ſi monachus. cum ſequentibus. 16. quæſt. 1. & ratio eſt, quia tunc prouiſio beneficii omnino pertinet ad Prælaturam monaſterij; hac enim ratione dicitur pleno iure ad monaſterium pertinere, ſub Prælato autem Capitulum monaſterij comprehendimus, ſi iuxta monaſterij ſtatutum, vel conſuetudinem ad illud pertineat prouiſio. Perſona etiam eſt plene ſubiecta Prælato monaſterij: ergo non ab Episcopo, ſed ab illius voluntate pendet, quoad prouiſionem, ſeu receptionem talis beneficii.

Vnde addit Nauar. ſuprà non ſolum poſſe, ſed etiam teneri ad acceptandum tale beneficiū, ſi Prælatus præcipiat, quia illud præceptum iuſtum eſt, & non excedit latitudinem obedientiæ religioſæ, quia gubernatio beneficiorum monaſterij valde pertinet ad vtilitatem, & regimen eiſdem monaſterij, argumento cap. quorundam. de electione in 6. ibi, extra adminiſtrationes proprii ordinis ſolum prælatiſ conſcendere moſiuntur; ergo comprehenditur illa adminiſtratio, vel ſuſceptio beneficii, ſub materia obedientiæ illius monaſterij. Quapropter merito etiam hoc extendit Nauar. ad beneficiū tenue, & paucos redditus habens, quia obedientia religioſa, non fundatur in pro-

III. Oſtenditur
iam prædi-
ctam ſup-
poſitionem.

IV. Prima aſſer-
tio, poſſe ra-
tionales ha-
bere benefi-
cium regula-
re ſui ordi-
nis.

Hac benefi-
cia confe-
runtur ſo-
lum à præ-
latu regul.

V. Subd. ſi re-
nentiſ illa
acceptare.

non procedit dicta ratio, & ideo dicimus non acquirere monasterio, sed Ecclesie. Neque quoad hoc obſtat, quod talis persona subſit obedientie monasterij, quia hæc obedientia debetur ſecundum regulam, & ſecundum iura monasterij: ditare autem monasterium ex bonis Ecclesie, non pertinet ad obedientiam, ſecundum regulam, neque ad ius monasterij, & ideo non ſequitur ex dicta ſubiectione. Vnde ſicut religioſus pro tempore quo reſidet in tali Ecclesia, tenetur ei inferuire, nec poteſt obligari ad aliquid incompoſibile illi miniſterio, niſi à beneficio reuocetur, ita pro eodem tempore, non poteſt obligari, vt ex bonis, vel fructibus Ecclesie acquirat monasterio.

X. Sed quæres, an ſaltem poſſit licite ipſe beneficiarius de fructibus ſui beneficij partem aliquam voluntarie monasterio tribuere. Reſponderetur, ipſum non eſſe dominum ſed diſpenſatorem, habere tamen liberam adminiſtrationem illorum bonorum, id eſt, independentem à voluntate ſui Prælati regularis, quia quoad hanc partem, non eſt illi ſubiectus, vt declaratum eſt. Nihilominus tamen ex natura rei, & ex vi ſui muneris, tenetur debitum ordinem ſeruare in diſpenſandis bonis ſui viſui non neceſſarijs, nam prouidere in primis debet Ecclesie ſue, deinde pauperibus ſibi ſubiectis, ſed eiſdem Ecclesie. Si quid vero poſtea ſuperſuerit, iuſte, & religioſe poteſt, dum viuunt, ſuo monasterio ea donare, quia eſt opus religionis, & miſericordie, nulloque iure inuenitur prohibutum. Teſtari autem in morte religioſo non permittitur, vt ſupra dictum eſt, niſi ex ſpeciali priuilegio. Vnde ſi talis religioſus peculium habeat ex huiusmodi bonis uſq. ad mortem, (pro vt habere poteſt, niſi ſpeciali regula prohibeatur) in eis ſuccedet Ecclesia, & non monasterium.

XI. Sed quid, ſi talis religioſus reuocetur ad monasterium, & amoueatur à beneficio, poteritne ſecum deferre ſuum peculium, & omnia bona mobilia, & ſe mouentia, quæ in illo habebat. Reſpondeo, poſſe quidem illa ſi velit Ecclesie relinquere, vel ſucceſſori, vel in pauperes diſtribuire, quia, donec recedat, liberam adminiſtrationem illorum habet. Ob eandem vero rationem cenſeo etiam poſſe illa ſecum deferre, tum quia adminiſtratio ſecundum ſe ad hoc extenditur, tum etiam quia talia bona iam erant eius viſibus applicata. Exiſtimo tamen eo ipſo, quod persona iterum redit ad monasterium cum talibus bonis, incorporari bona illa bonis monasterij, quia in primis talis religioſus iam non poteſt habere liberam adminiſtrationem talium bonorum, quia hoc repugnat religioſæ vitæ, cum iam illa persona ſit omnino actu ſubiecta Prælato religionis; ad illum ergo iam ſpectat talium bonorum adminiſtratio. Vnde eo ipſo, quod religioſus ſecum deſert talia bona ad monasteriũ, quantum eſt ex ſe, illa applicat, & Prælatus illa permittendo conſequenter acceptat, & ideo extunc incipit dominium talium bonorum eſſe apud monasterium.

XII. De bonis vero aliunde acquiſitis à tali beneficiario, quocunque modo, eſt maior difficultas, quia Bartolus ſupra dicit, quoad talia bona non acquirere Ecclesie ſue, ſed monasterio, cuius opinionem videntur multum ſuadere rationes prius factæ in num. 7. & in num. 8. præſertim cum nullum ſit ius, quod talia bona applicentur monasterio. Nam capitul. ſtatutum. 18. quæſt. 1. & loquitur de Epifcopo, & licet extendatur ad inferiora beneficia, merito requiri poteſt, vt cum Epifcopatu conueniant in perpetuitate, & conſequenter in vi eximendi religioſum à iugo regulæ, quia alias

non eſt ſimilitudo rationis; & ideo neque extenſio locum habet. Declaratur aſſumptum, nam quando religioſus liberatur à iugo regulæ totaliter (vt ſic dicam) diſiungitur à corpore ſue religionis, & vnitur ſue Ecclesie, & ideo merito illi tantum acquirunt. Quando autem non liberatur à iugo obedientie, & regulæ, adhuc manet coniunctus ſue religioni, & actu ſubiectus illi, in omnibus, quæ non repugnant miniſterio Ecclesie; ergo etiam in his bonis, quæ non comparat intuitu Ecclesie, ſed aliunde, non acquirunt Ecclesie, ſed monasterio cuius eſt membrum. Eſt enim illa persona quali diuiſa; nam partim eſt monasterij, partim Ecclesie, ita tamen, vt quoad omnia quæ per ſe non pertinent ad ius Ecclesie, ſit monasterij; quoad acquisitionem autem talium bonorum per ſe non pertinet ad Eccleſiam, cuius ſignum optimum eſt ſupra tactum cap. 16. num. 25. quia ſi illa persona eſſet ſui iuris, nullo modo talia bona pertinerent ad Eccleſiam, ergo cum ſit iuris monasterij, vt ſic dicam, illi potius acquirunt talia bona, quam Ecclesie. Vnde confirmatur tandem, quia antea monasterium habebat hoc ius ratione talis persone, & non amiſit illud propter tale beneficium, quia per illud non fuit persona translata ſimpliciter, ſed tantum ſecundum quid, vt declaratum eſt. Neque etiam poteſt aliud colligi ex dicta Clementina, quidquid Nauarr. dicat, quia illa ſolum diſponit de beneficio, & de immunitate eius, (vt ita dicam) non vero de persona, nec de omnibus bonis, quæ quacunque via poſſunt ad illam peruenire.

Nihilominus Nauarrus ſupra dicto Comment.

XIII.

2. de regularibus num. 6. tener, huiusmodi religioſum beneficiarium acquirere ſue Ecclesie, quocunque titulo vel ratione aliquid acquirat, qui videtur maxime fundari in dicta Clementina. nam ad Bartolum poſtea reſpondet, vel non vidiffe illam Clementinam, vel non ſatis eam ponderaſſe. Sed, vt dixi, nullum argumentum efficax ab illa ſumi poteſt; quæ enim conſequutio eſt à fructibus beneficij ad bona, quæ, vel iure hæreditario, vel libera donatione, aut alio ſimili modo acquiruntur? Citat deinde Panormitanum in cap. monachi. de ſtatu regular. & in cap. ultimo, de capellis monachorum, ſed in neutro loco aliquid dicit ad hanc quæſtionem pertinens; ſed potius ait religioſum promotum ad beneficium perpetuum, non habere amplius communionem cum primo monasterio; cum vero, qui tantum habet beneficium naturale, non eſſe ſeparatum à monasterio, neque extra obedientiam Prælati: de acquisitione vero bonorum nihil dicit. Deinde argumentatur Nauarrus ex quadam doctrina Frederici Senenſ. conſ. 35. num. 74. dicentis, occiſo beneficiario manuali, poenam homicidæ applicandam eſſe Ecclesie, & non priori monasterio, quia pro tunc eſt verus beneficiarius talis Ecclesie, & ſecundum illum ſtatutum iudicandus eſt, vt ibi latius proſequitur, adductis varijs coniecturis, ex quibus ſit quidem probabile illud aſſumptum, non tamen certum, nec ſufficiens ad confirmandam rem multo magis dubiam. Præſertim, quia eſt longè diuerſa ratio, illa enim poena applicatur ratione iniuriæ, & nocuenti; in eo autem caſu proximè & principaliter nocuentum, & iniuria ſit Ecclesie, quæ, vt ſic dicam, actu poſſidet talem perſonam, & ideo ad illam maxime pertinet ius acquirendi illam poenā, quamvis fortalſe prudenti arbitrio iudicis etiam eſſet pars aliqua monasterio applicanda. At vero quando acquisitione non ſit ratione iniuriæ, neque titulo ipſius Ecclesie, nullum apparet fundamentum ſufficiens, ob quod Ecclesia habeat ius ad bona talis persone aliunde acquiſita.

Z 3

Ad.

XIV.

Addit tamen Nauarrus rationem aliam, quam censet efficacem, quia bona acquisita ex fructibus beneficij manualis, & ex opera ipsius monachi, non debentur monasterio; ergo nec bona aliunde acquisita; probat consequentiam; nam si religiosus acquireret monasterio, multo magis acquireret ex re ipsius monasterij, quam ex re aliena; sed fructus & opera monachi, sunt quodammodo ipsius monasterij cuius est monachus; ergo, si per illa non acquirit monasterio, multo minus aliunde. Verumtamen neque hæc ratio videtur efficax. In antecedente autem duo inuoluuntur, vnum est de fructibus, & quoad illam partem admittitur facile, & negatur consequentia; nam quoad eam partem falsum est, quod in probatione eius sumitur, scilicet, Monachum acquirendo ex illis fructibus acquirere ex re monasterij; nam illi fructus nullo modo sunt monasterij; neque immediatè, vt per se constat, nec mediatè ratione personæ, quia ostensum est eum non acquirere monasterio talia bona, sed Ecclesiæ. Vnde tales fructus non possunt dici bona monachi, sed Ecclesiæ, quamuis administratio, & usus illorum commissa sint beneficiario monacho.

XV.

Altera vero pars antecedentis erat de acquisitione per opera monachi, & quoad hoc dubito de veritate illius antecedentis vniuersaliter sumpti; nam licet illud sit verum, de operibus pertinentibus ad ministerium Ecclesiæ, aut beneficij, quando ratione illorum aliquid per modum stipendij, vel elemosynæ datur; hæc enim omnia, lato quodam modo possunt in fructibus beneficij computari: de alijs vero operibus merè personalibus, seu temporalibus, quæ omnino sunt extra obligationem, vel titulum beneficij, non videtur illud antecedens adeo certum, quia monachus non exercet illa opera, vt beneficiarius talis Ecclesiæ, sed vt homo, vel vt monachus, ergo non est, cui per talia opera acquirat Ecclesiæ, & non potius monasterio, cum seculo respectu beneficiarij, semper illa persona, & consequenter actiones eius sint monasterij. Nihilominus Bartolus in leg. sed & si. 30. §. interdum. ff. de usufructu. sentit huiusmodi monachum per opera sua acquirere Ecclesiæ. nam si emat (inquit) rem aliquam, & soluat illam pecunia acquisita de opera sua, res illa Ecclesiæ acquiritur; & rationem reddit, quia illa Ecclesiæ cui est prepositus, debet habere usufructum personæ suæ. Verum est illum non loqui in particulari, quando beneficium est manuale; loquitur tamen indifferenter de monacho alicui Ecclesiæ deputato. Et ratio quam reddit, generalis videtur. Vnde quoad hanc partem probabile est, quidquid talis monachus acquirat per opera sua, acquirere suæ Ecclesiæ, quia protunc, quoad vsum, seu ministerium deputatus est illi Ecclesiæ, & consequenter omnes actiones eius illi sunt consecrate; ergo & fructus earum.

XVI.

Sed licet hoc admittamus, non sequitur idem esse dicendum de quocunque alio modo acquirendi, ratione suæ personæ præcisè per hereditariam successionem, vel per aliam donationem, ac denique recipiendo potius, quam agendo, quia persona illa non est omnino translata, vt sic dicam, in dominium talis Ecclesiæ, etiam pro illo tempore, sed solum quoad ministerium, & quasi vsum fructum actionum, non vero quoad reliqua omnia, quæ ad talem personam pertinere possunt, cum illa semper maneat actu subiecta, & vnita monasterio. Neque tunc verum est quod Nauarrus supponit, monachum acquirendo Ecclesiæ per sua opera, acquirere illi ex re aliena, seu ex re monasterij, non enim ita est; nam illa opera iam non

sunt monasterij, sed Ecclesiæ, quæ licet personæ quoad proprietatem sit monasterij, quoad possessionem, & vsum, seu vsum fructum pronuncietur Ecclesiæ. Sic enim feruus alicuius alteri ad vsum & seruiturum tantum pro aliquo tempore donetur, acquirat vsuario per operas suas, quia pro illo tempore illa opera non sunt proprietarij domini, sed proximi professoris, seu vsuarij. Et simili modo non censeo verum, monachum illum acquirendo monasterio per hereditariam successionem, vel similem modum, acquirere ex alieno: nam licet acquirat id quod erat alienum, non tamen ex alieno, sed ex re maximè propria, qualis est propria persona, vel natiuitas, aut origo, ratione cuius habet ius succedendi, vel alia personalis conditio, ratione cuius sine intuitu actionum, vel Ecclesiæ, aliquid ei donatur. Vnde non rectè applicatur illud axioma, qui possit aliter acquirere ex re aliena, magis possit ex re sua. Possimus ergo retorquere rationem Nauarri, quia multo maior ratio est acquirendi monasterio ea bona, quæ præcisè intuitu personæ acquiruntur, quam alia, quæ respiciunt opera, vel fructus Ecclesiæ: nam persona secundum se manet semper sub potestate, & quasi sub dominio monasterij, licet quoad opera sit protunc applicata Ecclesiæ.

Ex his ergo videtur sententia Bartoli fieri satis probabilis. Et sanè cum ex vi professionis, & actualis subiectionis ad Prælatum monasterij, per se constet de iure religionis ad bona pertinentia ad religiosum, quamdiu non constet certa aliqua ratione, aut lege monasterium esse priuatum illo iure, seu ius illud translatum esse in Ecclesiæ, non est facile proferenda sententia contra monasterium, præsertim, cum in dubijs melior sit conditio possidentis. Accedit etiam, quod beneficia manualia non simpliciter, sed secundum quid beneficia censentur, quia beneficium debet esse perpetuum, vt notat gloss. in cap. vnico de capellis monachorum. in 6. verb. perpetui. ex text. ibi, & ex cap. præcipua. d. 55. & in cap. S. anthorum. d. 70. & ideo licet inter regulares propter eorum peculiarem statum hæc manualia beneficia admittantur, non oportet in eis habere locum omnia, quæ ex perpetuis beneficiis consequuntur, cum in eis non fiat absoluta & integra personæ translatio. Atque ex hac sententia consequenter dicendum videtur, non posse religiosum beneficiarium ad mutum amouibilem retinere hæc bona aliunde, quam ex suis operibus, vel fructibus acquisita, vel quoad naturalem possessionem, vel quoad vsum, vsum fructum, vel administrationem, nisi quantum ei fuerit à suo Prælato permixtum; nam illa bona statim acquiruntur monasterio, ergo ratione beneficij non acquirat monachus speciale ius administrandi illa, quia cum non sint bona suæ Ecclesiæ, beneficium non confert administrationem illorum ergo pertinet ad Prælatum monasterij, cui etiam ipse monachus subditus est: ergo sine licentia illius non potest detinere aut contrahere talia bona. Quod secus dicendum esset consequenter loquendo iuxta opinionem Nauarri, vt ex superioribus constat.

An beneficiarius regularis habens beneficium suæ religionis pleno iure subiectum, Prælato sui obedire teneatur, vt alij simplices religiosi.

Secunda difficultas est circa obedientiam huiusmodi religiosi, an se extendat ad omnia, in quibus alij simplices religiosi obedire teneantur. Sed hoc longè expe-

ius ſubdi-
tur regula
in qua
comperit
non cum cu-
ra beneficii.

Non curat
aliqua ſua
cura religio-
nem.

XIX.
Solutio
quæ per
litteras
quæ per
reſcripta
ſunt in ex-
emplis.

Non tamen
ſubſtituitur
ſibi ipſi
iudicio.

XX.
Dilectum bi-
monium de
ſibi. Et cum
quod reuoc-
tione
nisi ad
beneficium.

XVIII
Religioſi
beneficium

expeditum ferè eſt ex diſtis; cum proportionem applicanda eſt regula ſuprà poſita in dubio præced. de paupertate. Nam in his quæ pertinent ad ſtatum religioſum, & ad obſervationem propriæ regulæ, & cum munere, & occupatione beneficii non repugnent, tenetur hic religioſus ſauere Prælato ſuo, quia non eſt diſiunctus omnino à corpore monaſterij, vt oſtenſum eſt, & ideo manet ſub obedi-entia Prælati; ergo maximè in his rebus, quæ non repugnant beneficio, & in illis omnibus, quia non eſt maior ratio de quibuſdam, quàm de alijs. Specialiter verò circa hoc diſponitur in iure, vt talis religioſus habeat ſecum ſocium ſui ordinis, vt conſtat ex cap. mona. h. & cap. quod Dei ſuo om. de ſtatu monachorum. & Clement. i. §. ad hac. de ſtatu monach. quibus in locis Doctores notant, hoc maximè intelligi de Monachis beneficiarijs, qui ad nutum Prælati moueri poſſunt, vt notat Ioannes Andreas in gloſſa Clementinæ in agro. §. ad hac. de ſtatu regularium, verb. ad clauſtrum, & Panormit. in d. cap. quod Di. t. morem. de quo plura in ſequentibus dicemus. In his verò, quæ fuerint contraria ſeu repugnantia obligationi beneficii, aut vtilitati Eccleſiæ ſuæ, non tenebitur talis religioſus parere ſuo Prælato, quia non poſſit duobus dominis ſeruire, maximè ſi repugnantia iubeatur. item quia ille ex iuſtitia tenetur implere munus ſuum, ergo non poſſet Prælatus contrariam obligationem imponere, eſſet enim de re iniqua.

Dubitari autem poſſet, an habeat Prælatus ius præcipiendi in his quæ ſpectant ad adminiſtrationem beneficii, & non ſunt contra vtilitatem, vel ſinem eius, ſed potius illi conſentanea arbitrio Prælati. Reſpondeo, ſi talis Eccleſia fit exempta omnino à iuriſdictione Episcopij, & ſubiecta Prælato regulari, ea ratione tenebitur beneficiarius monachus illi parere ſicut teneretur parere Episcopio, ſi ordinario iure illi eſſet Eccleſia ſubiecta, vt per ſe manifeſtum eſt. Si autem Eccleſia ſit ſubiecta Episcopio, non tenetur monachus parere Prælato in his rebus, quæ pertinent ad regimen, vel adminiſtrationem Eccleſiæ, cuius eſt beneficiarius. Probatur primò, quia in his rebus tenetur parere Episcopio, ergo non proprio Prælato regulari, quia in eadem materia non poſſet habere duos ſuperiores inter ſe non ſubordinatos. Secundò, quia illa non eſt materia obedientiæ, quia non pertinet ad regulam, neque ad obſeruantiam religioſam, & ob hanc poſſeriori rationem, etiam ſi Prælatus religionis ſimul fit quali Episcopio illius Eccleſiæ, non tenebitur monachus beneficiarius illi parere in tali materia, ex vi voti obedientiæ, ſed ſolum ratione iuriſdictionis, ſicut teneretur obedire Episcopio.

Tandem dubitari poſſet, an hic monachus teneatur ſemper obedire Prælato reuocanti eum ad monaſterium; in quo duo poſſunt inquiri; Vnum eſt, an beneficium regulare ex genere ſuo, & quali ordinario iure tale ſit, vt ad arbitrium Prælati auferri poſſit. Aliud eſt, ſuppoſito beneficio quod conſtat eſſe ad nutum auferibile, quod manuale dicitur, an poſſit auferri ſine villa cauſa, ſolum ad voluntatem Prælati, ita vt ſubditus teneatur ſtatim parere. De vtroque dubio poſſunt videri Ioannes Andreas in cap. cum ſingula. de præbend. in 6. Panormitan. alijque Doctores in c. mon. ubi. & in cap. quod Dei. de ſtatu monachorum. Ex quibus breuiter dicendum eſt ad priorem partem, quando Eccleſia eſt pleno iure ſubiecta monaſterio, regulariter loquendo, beneficium regulare illius eſſe manuale. ita ſumitur ex Panormit. dicto cap. monachi. in fine. & ex Rebuff. tracta. de pacificis poſſeſſ. numer. 279. vbi reſert alios. Et probatur, quia monachus per tale beneficium non eximitur ab obedientia ſui Abbatis, ergo tenetur illi parere, nam cum non habeat velle

nec nolle, non poſſet reuocationi eius reſiſtere; ergo tale beneficium manuale eſt. Dices, in hac ratione peti principium, quia hoc eſt quod inquirimus, an tale beneficium ſit manuale. Reſpondetur non peti, ſed ex ipſa conditione ſtatus religioſi oſtendi, quando Eccleſia eſt pleno iure ſubiecta monaſterio, etiam monachum beneficiarium eius debere eſſe plenè ſubiectum Prælato monaſterij. Et confirmatur, quia beneficia regularia ex ſuo genere, & ratione talis ſtatus, non ſunt ita firma, & perpetua, ſicut beneficia ſæcularia, argumento cap. per tuas, in fine de Simonia; ergo ſi alioquin accedat ſubiectio Eccleſiæ pleno iure, meritò cenſetur tale beneficium eſſe manuale. Intelligendum autem hoc eſt, niſi contrarium aliunde conſtet, vel ex inſtitutione beneficii, vel ex recepta conſuetudine, vel ex priuilegio conſeſſo ipſi Eccleſiæ, vel beneficio; nam ſi ſit tantum conſeſſum perſonæ, non mutat naturam beneficii, ſed impedit effectum in tali perſona, vt ſtatim explicabimus. In illis autem caſibus beneficium ipſum erit perpetuum, vt notauit Nauarr. Comment. 2. de regular. numer. 6. quia non repugnat habere hanc conditionem, etiam ſi regulare ſit, & in Eccleſia pleno iure ſubiecta; ergo poſſet illa conditio, vel conſuetudine acquiri, vel à principio poni, vel à Pontifice concedi; neque enim illa conditio iniqua eſt. oportet tamen, vt de aliquo ex prædictis titulis ſufficienter conſtet. Quod ergo dicimus, ſolum eſt, quamdiu oppoſitum non conſtat, ſeu ſufficienter probatur, tale beneficium præſumi manuale. Quid autem dicendum ſit, quando Eccleſia non eſt pleno iure ſubiecta, paulo poſt videbimus.

Hinc ad alteram partem reſpondetur facilè, teneri monachum obedire Prælato reuocanti illum, quia Prælatus vtitur iure ſuo, & alter eſt illi ſubiectus. Et quidem ſi Prælatus id faciat ex cauſa, non ſolum valide, ſed etiam licitè id facit ex omnium ſententia, quia tunc rationabiliter vtitur ſua poteſtate. Cauſam autem rationabilem eſſe intelligo, non tantum culpam aliquam beneficiarij, ſed quacunque vtilitatem, vel commoditatem ſufficientem religionis, aut Eccleſiæ, quia hæc mutatio, ſeu reuocatio non eſt pœna, neque actus iuſtitie vindictiue, ſed prudentis gubernationis, & iuriſdictionis, quam Prælatus habet in ſubditum. Si autem Prælatus reuocet huiusmodi ſubditum ſine cauſa, quidam dicunt illicitè agere & poſſe ſubditum coram maiore Superiore conqueri. ita ſignificat Innocentius in cap. inſiſtentes. qui clerici, vel vouentes. numer. 2. Si Superior (inquit) vellet ex malitia remouere illum à loco, poſſet ſuppl. care Superiorem, & Superior eum audire deb. ret. ad ſimilitudinem ſer. u. Exprefſius Rebuffus reſerens alios tractatu de pacificis poſſeſſionibus. numer. 275. vbi plura de his beneficijs tradit. Ex eiſdem tamen Authoribus colligitur, non poſſe huiusmodi religioſum ſua authoritate reſiſtere Superiori reuocanti illum, neque ex ſolo defectu cauſæ poſſe veluti ex iuſtitia poſtulare coram ſuperiore Prælato, vt non reuocetur, ſed ſolum proponere, aut ſupplicare, vt ait Innocentius. Præterea ex iſtimo maiorem Prælatum non teneri, etiam ex prudenti regimine reuocationem impedire, niſi ei conſtiterit ex malitia fieri, quia ſecluſa extrinſeca deformitate, reuocatio religioſi ad clauſtrum eſt valde vtilis, & viciſſitudo illa eſt moraliter neceſſaria ad bonum religionis, ne per longam conſuetudinem exiſtendi extra clauſtrum amittat religioſus conſuetudinem etiam obediendi, & alios religioſos mores. quapropter niſi aliunde conſtet malitiâ interuenire, vel ſcandalū generari, aut infamiâ, reuocatio illa potius ſuſtinenda eſt à ſuperiori Prælato, quàm caſſanda. Denique conſu-

XXI.

consulendam etiam in hoc censeo consuetudinem, nam si vsu receptum sit, vt reuocatio saltem intra aliquod tempus non fiat sine causa, & aliter facta cedat in infamiam religiosi, tunc inique ageret Superior, reuocando subditum cum eius infamia, nec superior Prælatus id permittere debet. Vide Nauar. Comment. 2. de regularib. num. 65. versicul. *Ad octauum.*

Quid dicendum de beneficiariis regularibus habentibus beneficia regularia, non tamen sua religioni pleno iure subiecta.

XXII.
Ad collationem horum beneficiariorum voluntas concurrat.

Ex his facile intelligitur quid dicendum sit de beneficiis regularibus, quæ non subsunt pleno iure potestati Prælati, vel monasterij; nam quatenus hæc beneficia regularia sunt, possunt conferri religioso, sine dispensatione speciali, quia iam sunt ex propria conditione pro religiosis deputata, vt dixi. Quatenus verò talia beneficia non subsunt pleno iure religioni, dari non possunt religiosis per solam voluntatem Prælati regularis, quia si voluntas eius sufficeret, haberet plenum ius in collatione talis beneficii; si ergo ius plenum non habet, ideo est, quia pendet ab Episcopo, vel alio simili Prælato quoad institutionem, vt notauit Nauar. Duplex ergo voluntas ibi concurrere debet, scilicet Prælati regularis, sine cuius consensu nullus religiosus potest ad aliquod beneficium transire, vt est frequens in iure 16. q. 1. & 18. q. 2. & tomo præcedenti tractando de obedientia latè dictum est; & præterea voluntas Episcopi, cui talis Ecclesia subiecta est. In quo etiam obseruandum est, religiosum tantum posse transire ad beneficium regulare sui ordinis, iuxta cap. *cum singula.* de præbend. in 6. quia neque proprius Prælatus potest dare subdito licentiam transeundi ad beneficium alterius ordinis, cum non possit monachus locum habere in diuersis monasterijs, nec etiam Episcopus potest beneficia pro tali ordine seu monasterio deputata aliis tradere. Denique licet monachus possit ad huiusmodi beneficium transire, specialiter tamen & maximè illi prohibetur, ne plura possit habere, vt in dicto cap. *cum singula.*

XXIII.
Sola voluntas prælati non potest religiosum a moueri à tali beneficio.

Igitur de monacho sic translato longè aliter iudicandum est, quàm de habente beneficium tantum manuale, quia quando Ecclesia non est pleno iure subiecta religioni, beneficium eius licet regulare sit, non est manuale sed perpetuum, quia religiosus in illo semel constitutus non potest ad nutum sui Prælati amoueri; sicut enim non potuit per solam voluntatem Prælati prouideri, vt dictum est, ita nec priuari potest. Dices, semper religiosus pendet à voluntate Prælati; vnde potest argumentum retorqueri, quia in principio solus dissensus Prælati impediret receptionem beneficii; ergo etiam postea sufficit ad impediendam retentionem: nam licet plures causæ simul requirantur ad aliquem effectum, cuiuscumque tamen defectus sufficit ad illius destructionem. Respondetur, consensum Prælati postulari in principio ad receptionem talis beneficii, non vt causam per se illius, sed vt conditionem necessariam, & ideo non immutare naturam talis beneficii, sed potius illi accommodari. Est autem natura beneficii vt sit perpetuum, quæ conditio ex speciali ratione mutatur, seu deficit in beneficiis regularibus pleno iure subiectis religioni, quia illa per se debent tantum ex voluntate Prælati regularis, & aliunde obedientia religiosa postulat illum modum subordinationis. Quando ergo beneficium non ita pendet à Prælato regulari, ex se perpetuum manet, & Prælatus ipse, quando præbet consensum, vt suis subditis de illo prouideatur, consequen-

ter consentit, vt perpetuo tali Ecclesiæ adscribatur, quia concessio rei facta censetur iuxta illius qualitatem, vt notatur in Clement. vnica de supplenda negligentia Prælatorum, cum Glossa ibi verbo *monasteriorum*. Cedit ergo Prælatus tunc iuri suo, & ideo non potest postea sua voluntate reuocare religiosum, neque ille tenebitur parere, donec iuridice beneficium priuetur ex legitima causa ab habente potestatem.

Atque hinc inferitur cum Nauarro dicto Comment. 2. de regular. numer. 6. religiosum translatum ad tale beneficium, durante eo statu manere liberum ab obedientia Prælati, & consequenter etiam à iugo regulæ. argumento cap. vnici 18. q. 2. & omnia. n. 1. quæ supra dicta sunt de regulari translato ad Episcopatum, & quæ statim dicemus de translato ad beneficium faculare, nam quoad hoc æquiparatur, quia in hoc conueniunt, quod omnino separatur religiosum à corpore religionis, & perpetuo illum dedicant, & vniunt Ecclesiæ cuius est beneficium. Præterea, ille incipit esse subiectus Episcopo, seu ordinario talis Ecclesiæ, & debet perpetuo sustinere onera talis Ecclesiæ, & illi inferuire, & ideo merito manet exemptus ab actuali subiectione suæ religionis, & consequenter etiam ab accidentalibus obseruantijs eius.

Vnde etiam fit, vt in his etiam, quæ ad paupertatem pertinent, differat ab habente beneficium manuale, & conueniat potius cum Episcopo. Nam vnde cum acquirat per successionem hereditariam, vel alio modo, non monasterio sed Ecclesiæ lux acquirat, ideoque administrationem eorum retinet propriam, & vsus, cum subordinatione tamen ad suum Episcopum, in quo solùm differt ab Episcopo regulari. Idemque Nauarrus censet, de regulari cui Papa coecedit ad vitam suam beneficium regulare, etiam illud alias esse ad nutum auferibile, quia licet per talem concessionem natura beneficii non mutetur, tamen in tali persona accipit perpetuitatem, etque communis sententia Canonistarum vt intelligi potest ex Felino in c. *in nostra*, de rescriptis in fine Ioanne Andrea, Dominico, & alijs, in cap. *in singula*, de præbendis in 6. Panorm. in c. *potest*, de confirmatione vtili, vel inutili, & in c. *nisi essent*, de præbendis n. 12. Quia per confirmationem Papæ censetur religiosus heri obedientiarius Papæ, & beneficium cessat plenè illi concedi, de quare plura videri possunt in Rebuffo dicto tractatu de pacificis possessionibus n. 279. & sequentibus. Et hæc tenet de beneficiis regularibus.

Quid denique dicendum de beneficiariis regularibus habentibus beneficia facularia.

De facularibus beneficiis breuius potest res expediri, suppositis his quæ diximus, nam in primis ordinario iure, non potest regularis transire ad beneficium faculare sine dispensatione Pontificis, etiam de licentia sui Abbatis, quia iuxta generalem regulam iuris, beneficia regularia regularibus, facularia facularibus danda sunt, argumento cap. *per nos*, cum singula. & cap. *cum de beneficio*, de præbendis in 6. panorm. & cap. *nullus*, de electione in 6. quibus locis Doctores res id notant, & ex natura, seu institutione talium beneficiorum, est per se manifestum. Sumitur denique ex cap. *mona. bi.* de statu regularium; nam licet ibi directè solùm prohibeantur monachi, ne singuli per villas vel oppida in Ecclesijs constituantur, tamen consequenter prohibentur habere beneficia facularia; quia, si illa habeant, consequenter possunt soli, & sine sociis habitare, vt ibi omnes notant, & ideo illam prohibitionem intelligunt de beneficiis manualibus; vnde in regularibus etiam perpetuis constitui possunt sine dispensatione in facula-

secularibus autem minimè, ut ex Cardinali & aliis notat Rebuffus in practica tit. de dispensatione cum regularibus n. 5. & 6. & 7. Ratio etiam ex parte ipsorum beneficiorum est, quia beneficia illis debent conferri, quibus vel iure, vel consuetudine sunt destinata; Ex parte verò personarum est optima congruentia, quia religiosus status per se non ordinatur ad huiusmodi ministeria clericorum secularium propria, & ideo nisi beneficia speciali ratione ad religionem pertineant, non debent monachi se illis immiscere; unde in cap. super eo. de regul. dicitur, neque amplius in Ecclesiis secularibus debent assumi, ne contra votum quod domino fecerunt, venire probentur.

XXVII.

Multi verò Doctores excipiunt ab hac generali regula beneficia parochialia, vel quæ curam animarum habent annexam, & consequenter regulam solum procedere in beneficiis simplicibus, præbendis, Canonicatibus, dignitatibus, &c. ita sentit Panormit. in cap. quod de timorem. de statu regular. numer. 5. & sequentibus, cum glossa ibi, & glossa in Clement. 1. de electione verbo seculari. idem tenet Hostiensis in dicto cap. quod de timorem. n. 8. & sequenti, & in summa tit. de statu regular. §. Vtrum. Fundamentum est, quia religiosus potest sine dispensatione transire ad Episcopatum propter curam animarum. Contrariam verò sententiam tenet Calder. & multi alij, ut supra refert Panormit. Quibus non parum fauet per argumentum ab speciali Clem. 1. de electione. ibi, Per hoc autem, quia religiosus in Episcopum secularis, vel cuiuslibet regularis Ecclesia licet possit eligi, non intendimus prohibere; ergo significat superior prohibitionem extendi ad omnem Ecclesiam secularem, sola Episcopali excepta. In quo etiam est specialis ratio, propter perfectionem status Episcopalis; unde Episcopatus quasi abstulit à beneficio seculari, & regulari, ideoque non comprehenditur sub regula data. At beneficium curatum communiter est secularare, & tale esse præsumitur, nisi oppositum probetur, ideoque generalis regula in eo seruanda est, ut regulari dari non possit, sine dispensatione.

Quare hæc posterior opinio videtur magis vlti recepta, ut intelligitur ex Rebuffo supra numer. 7. & ex Quintiliano Mandosio de signatura gratiæ, tit. dispensatio pro obtinendis beneficiis, & in ea seruanda sunt privilegia, & leges singularium religionum.

Supposita autem translatione legitima religiosi ad beneficium seculare, quoad paupertatem, idem iudicium de illo est, quod de transito ad Episcopatum, seruata proportionem; nam acquirit suæ Ecclesiæ, quocunque titulo acquirat, habet tamen dum viuit, administrationem talium bonorum. Deinde quoad obedientiam liber est à Prælati religionis, nec potest ad eam reuocari, nec teneretur in suo regimine eis parere, sed Episcopo, nec etiam tenetur habere socium religionis, ut docent glossa, Panorm. & alij Doctores supra citati in cap. mona. hi. & in cap. quod de timorem. de statu regula. Denique in rigore præcepti & legis, non tenetur seruare particulares obseruantias suæ religionis, licet ex consilio illas seruare debeat, ut significatur in cap. quod de timorem. de statu monach. iuncto cap. re. olentes. eodem titulo, & quæ supra de Episcopo regul. diximus. Nam quoad hoc procedit eadem ratio separationis perpetuæ talis personæ à corpore religionis, ex qua nascitur exemptio ab actuali obedientia, & legibus eius. Hæc autem, quæ diximus, locum habent in propriis beneficiis, nam de pensione longè diuersa ratio est, nam ex vi illius etiam si per dispensationem Apostolicam habeatur, non liberatur quis ad obedientiam religionis suæ, nisi tantum quoad administrationem talis pensionis, quoad reliqua ergo religiosus obligationibus subiectus manet, & suo monasterio acquirit, ut bene notauit Nauar. Comment. 4. de regular. num. 68. & seq. vbi plures differentias respectu religiosi constituit inter pensionem, & beneficium, quas extendit etiam ad pensiones perpetuas, quæ præstimoniam appellantur, quæ in eo videri possunt: censeo enim principia à nobis posita sufficere, & iuxta ea de illis omnibus esse iudicandum.

